

tulajdonképpen, ha alakító hajlamaival a háborúelőtti idillikus magyar realizmusban gyökerezik is. Mi ez a tragikus realizmus? A sujtott ember és a sujtott nép életérzése és életlátása, a régi törvényeitől eltérő naturalizmus újfajta magatartása. Nem fordul el attól, amit folyton maga előtt lát, reggeltől estig, egy életen át: a küzködő, sodródó, egymás közt és egymás ellen sistergő keserves életet. Ez az élet maga diktálja a módszert, nem engedi, hogy az író fátyolt borítson reája, szívárványt fessen föléje. Éber és becsületes küldetésre izgat. Tamás Mihály hiteles novellái a kisebbségi magyar élet tiszta mozaik-darabjainak tűnnek fel előttünk. A valóságról szóló látomással arra figyelmeztetnek minket, hogy e magyarság-rész szerveiben erős, kemény és konok életerő bontakozik. (*Szalatnai Rezső*)

MOLNÁR ANTAL: KODÁLY ZOLTÁN. (Népszerű Zenefüzetek 4. szám.)

A vaskorban, amiben élünk, különösen fontos az állandó seregszemle, a nyilvántartása azoknak, akik megmaradtak az emberi szellem élcsapatában, akik nem törődve a sötéttel, abban a biztos tudatban folytatják munkájukat, hogy művük nem vész el, még egy apokalipszisben sem. A zenei jövő építőmesterei közül magyar részről Bartók mellett Kodály Zoltán tartható számon a leginkább, akit, ha ellene a magyar hivatalos körök hadba is szálltak a minden ujitónak kijáró meggondolásokkal még nem is olyan régen, ma a külföldön elért nagy sikerek hatása alatt még a hivatalosság is magasrendű nemzeti értéknek tekint s a maga céljainak megfelelően bőségesen ki is aknáz. Ennek ellenére Kodály Zoltánt és műveit a Nyugat lényegileg még ma is jobban ismeri, mint szűkebb hazája, Vajjon kielégítő-e ebből a szempontból Molnár Antal füzete? Teljesen semmiesetre. Molnár Antal évtizedek óta szorgalmasan kutatja és ismereti — magyar vonatkozásban — a zenével, különösen a modern zenével kapcsolatos jelenségeket. S bár a forradalom után s annak első éveiben előtte is gyakran elhomályosult a tágabb láthatár, az utóbbi években szemlélete bővült s a szerkesztésében megjelenő Népszerű Zenefüzetek is egyetemesebb átfogásra készítetik. Spirituális szemléletét természetesen ma sem tagadja meg. Kodály művei pl. szerinte „gyakorlati szükség kényszere nélkül, magasabb metafizikai kényszerből“ születtek. Az ilyen metafizikumra fellebbező értelmezések — jólehet idegenek a népi zenekincsben gyökerező Kodályhoz — sűrűn ismétlődnek a füzetben. Az is ellentétben áll Kodály muzsikájának szemléletével, ahogyan egyes műveit a szavak és képek halmazával tulmagyarázza. Viszont emeljük ki a *Psalms* költői elemzését. A tanulmány az előbbiektől eltekintve ugy zenei, mint művelődéstörténeti szempontból értékes. Kiadós életrajzi adalékai főleg azok számára hasznosak, akik különben a maguk szemével nem tudnának olvasni a zenei életutjából. Helyesnek tartjuk Kodály nevelőhatásának erőteljes kihangsúlyozását s a számos idézet közlését Kodály esztétikai tanulmányaiból. Általában: sok az általános érvényű megállapítás Molnár írásában s ezért egyenesen bántóan hat az a pár hely, ahol régi magasságokba távolítja el a földtől Kodályt, illetve a művészetét, ártalmára annak a jövőbe mutató célnak, melyben minden szépet és nagyot óhajtó emberi akarat találkozik. (—r —ő)

UJ ERDÉLYI ANTOLÓGIA címen megjelent a fiatal erdélyi magyar irónemzedék bemutatkozó kötete Abafáy Gusztáv, Jancsó Elemér és I. Szemlér Ferenc szerkesztésében.